

โรคเอดส์

ต้องยอมรับว่า หนึ่งในโรคติดต่อที่คนรู้จักความน่ากลัวของมันเป็นอย่างดีก็คือ " โรคเอดส์ " และรู้กันดีว่าเป็นโรคร้ายแรงที่ยังไม่มีตัวยาใดมารักษาให้หายขาดได้ อีกทั้งยังพบผู้ติดเชื้อเอดส์เพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ นั่นจึงทำให้องค์การอนามัยโลก(WHO) กำหนดเอาวันที่ 1 ธันวาคม ของทุกปีเป็นวันเอดส์โลก เพื่อให้ทุกคนตระหนักถึงอันตรายจากโรคเอดส์นั่นเอง

โรคเอดส์คืออะไร

โรคเอดส์หรือโรคภูมิคุ้มกันบกพร่อง (AIDS : Acquired Immune Deficiency Syndrome) เกิดจากการติดเชื้อไวรัสที่ชื่อว่าฮิวแมนอิมมิวโนเดเฟเซียนซ์ไวรัส (Human Immunodeficiency Virus :HIV) หรือเรียกย่อๆ ว่าเชื้อเอชไอวี โดยเชื้อเอชไอวีจะเข้าไปทำลายเซลล์เม็ดเลือดขาวที่มีหน้าที่สร้างภูมิคุ้มกันโรค ทำให้ผู้ป่วยที่ติดเชื้อมีภูมิคุ้มกันต่ำลง จนร่างกายไม่สามารถต้านทานเชื้อโรคได้อีก โรคต่างๆ (หรือเรียกว่าโรคฉวยโอกาส) จึงเข้ามาซ้ำเติมได้ง่าย เช่น วัณโรค ปอดบวม ติดเชื้อในระบบโลหิต เชื้อรา ฯลฯ และทำให้ผู้ป่วยเสียชีวิตในที่สุด

สายพันธุ์ของโรคเอดส์

เชื้อไวรัสเอดส์มีหลายสายพันธุ์ โดยสายพันธุ์หลักดั้งเดิมคือ เอชไอวี-1 (HIV-1) ซึ่งแพร่ระบาดในแถบสหรัฐอเมริกา ยุโรป และแอฟริกากลาง, เอชไอวี-2 (HIV-2) พบแพร่ระบาดในแถบแอฟริกาตะวันตก นอกจากนี้ยังพบสายพันธุ์อื่นๆ ที่กลายพันธุ์มาอีกมากมายในปัจจุบันทั่วโลกพบสายพันธุ์เชื้อเอชไอวีมากกว่า 10สายพันธุ์ กระจายอยู่ตาม ประเทศต่างๆ ทั่วโลก โดยพบมากที่สุดที่ทวีปแอฟริกามีมากกว่า 10 สายพันธุ์ เนื่องจากเป็นแหล่งแรกที่พบเชื้อเอชไอวี และกระจายอยู่เป็นเวลานานกว่า 70 ปี สายพันธุ์ ที่พบมากที่สุดคือในโลคือสายพันธุ์ซีมากถึง 40% พบใน ทวีปแอฟริกา อินเดีย จีน รวมทั้งพม่า ส่วนในประเทศไทยพบเชื้อเอชไอวี 2 สายพันธุ์คือสายพันธุ์เอ-อี (A/E) หรืออี (E) พบมากกว่า 95% แพร่ระบาดระหว่างคนที่มีการสัมผัสพันธุ์ระหว่างชายหญิง กับสายพันธุ์บี (B) ที่แพร่ระบาดกันในกลุ่มรักร่วมเพศ และผ่านการใช้ยาเสพติดฉีดเข้าเส้น ขณะที่สายพันธุ์ซีอื่นๆ ยังไม่พบในประเทศไทยพบเพียงแต่สายพันธุ์อี-ซี ที่เป็นลูกผสมระหว่างสายพันธุ์อีในประเทศไทยและสายพันธุ์ซีจากทวีปแอฟริกา และล่าสุดยังได้พบหญิงไทยติดเชื้อเอชไอวีสายพันธุ์ใหม่ ที่ไม่เคยตรวจพบมาก่อนในโลก คือเชื้อเอชไอวีผสมระหว่าง 3 สายพันธุ์ คือ เอ จี และดี เรียกว่า เอจี-ดี (AG/D) และยังพบเชื้อเอชไอวีผสม 3 สายพันธุ์ ได้แก่ เอ อี และจี เรียกว่า เออี-จี (AE/G)

โรคเอดส์สามารถติดต่อได้ 3 ทาง คือ

1.การร่วมเพศกับผู้ติดเชื้อเอดส์ โดยไม่ใช้ถุงยางอนามัยทั้งชายกับชาย หญิงกับหญิงหรือชายกับหญิง จะเป็นช่องทางธรรมชาติหรือไม่ธรรมชาติก็ตาม ล้วนมีโอกาสเสี่ยงต่อการติดโรคเอดส์ทั้งนั้น ซึ่งมีข้อมูลจาก

กองระบาดวิทยาระบุว่าร้อยละ 83 ของผู้ติดเชื้อเอชไอวีรับเชื้อมาจากการมีเพศสัมพันธ์

2. การรับเชื้อทางเลือด โอกาสติดเชื้อเอชไอวีได้ 2 กรณี คือ

- ใช้เข็มฉีดยาหรือกระบอกฉีดยาร่วมกับผู้ติดเชื้อเอชไอวี มักพบในกลุ่มผู้ใช้สารเสพติดชนิดฉีดเข้าเส้น
- รับเลือดมาจากการผ่าตัดหรือเพื่อรักษาโรคเลือดบางชนิด แต่ปัจจุบันเลือดที่ได้รับการบริจาคมาจะถูกนำไปตรวจหาเชื้อเอชไอวีก่อนจึงมีความปลอดภัยเกือบ 100%

3. ติดต่อผ่านทางแม่สู่ลูก เกิดจากแม่ที่มีเชื้อเอชไอวีและถ่าย ทอดให้ทารกในขณะที่ตั้งครรภ์ ขณะคลอดและ ภายหลังคลอด ปัจจุบันมีวิธีป้องกันการแพร่เชื้อเอชไอวีจากแม่สู่ลูก โดยการทานยาต้านไวรัสในช่วงตั้งครรภ์ จะสามารถลดโอกาสติดเชื้อเอชไอวีเหลือเพียงร้อยละ 8 แต่ยังคงมีความเสี่ยงอยู่ ดังนั้นวิธีที่ดีที่สุดคือการตรวจเลือดก่อนแต่งงาน

ปัจจัยที่ทำให้ติดเชื้อเอชไอวี

1. ปริมาณเชื้อเอชไอวีที่ได้รับ หากได้รับเชื้อเอชไอวีมาก โอกาสติดโรคเอชไอวีก็จะสูงขึ้นไปด้วย โดยเชื้อเอชไอวีจะพบมากที่สุด ในเลือด รองลงมาคือน้ำอสุจิ และน้ำในช่องคลอด
2. หากมีบาดแผล จะทำให้เชื้อเอชไอวีเข้าสู่บาดแผลและทำให้ติดโรคเอชไอวีได้ง่ายขึ้น
3. จำนวนครั้งของการสัมผัส หากสัมผัสเชื้อโรคบ่อย ก็มีโอกาสดูติดเชื้อเอชไอวีมากขึ้นไปด้วย
4. การติดเชื้ออื่นๆ เช่น แผลริมอ่อน แผลริม ทำให้มีเม็ดเลือดขาวอยู่ที่แผลจำนวนมาก จึงรับเชื้อเอชไอวีได้ง่าย และเป็นหนทางให้เชื้อเอชไอวีเข้าสู่แผลได้เร็วขึ้น
5. สุขภาพของผู้รับเชื้อ หากสุขภาพร่างกายไม่แข็งแรงในขณะนั้น ก็ย่อมมีโอกาสที่จะรับเชื้อได้ง่ายขึ้น

โรคเอชไอวีมีกี่ระยะ

1. ระยะไม่ปรากฏอาการ (Asymptomatic stage) หรือระยะติดเชื้อ โดยไม่มีอาการในระยะนี้ผู้ติดเชื้อจะไม่แสดงอาการผิดปกติใดๆ ออกมาจึงดูเหมือนคนมีสุขภาพแข็งแรงเหมือนคนปกติแต่อาจจะเจ็บป่วยเล็กน้อยๆ จากระยะแรกเข้าสู่ระยะต่อไปโดยเฉลี่ยใช้เวลาประมาณ 7-8 ปี แต่บางคนอาจไม่มีอาการนานถึง 10 ปี จึงทำให้ผู้ติดเชื้อสามารถแพร่เชื้อต่อไปให้กับบุคคลอื่นได้ เนื่องจากส่วนใหญ่ไม่ทราบว่าตนเองติดเชื้อ

2. ระยะมีอาการสัมพันธ์กับเอชไอวี (Aids Related Complex หรือ ARC) หรือระยะเริ่มปรากฏอาการ (Symptomatic HIV Infection) ในระยะนี้จะตรวจพบผลเลือดบวกและมีอาการผิดปกติเกิดขึ้นให้เห็น เช่น ต่อม้ำเหลืองโตหลายแห่งติดต่อกันนานกว่า 3 เดือน มีเชื้อราในปากบริเวณกระพุ้งแก้ม และเพดานปากเป็นงูสวัดหรือแผลริมชนิดลุกลามและมีอาการเรื้อรังนานเกิน 1 เดือน โดยไม่ทราบสาเหตุ เช่น

มีไข้ ท้องเสีย ผิวหนังอักเสบ น้ำหนักลด เป็นต้น ภายใต้นี้ อาจเป็นอยู่นานเป็นปีก่อนจะกลายเป็นเอดส์ระยะ
เต็มขั้นต่อไป

3. ภาวะเอดส์เต็มขั้น (Full Blown AIDS) หรือระยะโรคเอดส์ ในระยะนี้ภูมิคุ้มกันของร่างกายจะถูกทำลาย
ลงไปมากทำให้เป็นโรคต่างๆ ได้ง่ายหรือที่เรียกว่า "โรคติดเชื้อฉวยโอกาส" ซึ่งมีหลายชนิดแล้วแต่ว่าจะ
ติดเชื้อชนิดใด และเกิดที่ส่วนใดของร่างกายหากเป็นวัณโรคที่ปอดจะมีอาการ ไข้เรื้อรัง ไอเป็นเลือดถ้าเป็น
เยื่อหุ้มสมองอักเสบจากเชื้อ cryptococcus จะมีอาการปวดศีรษะอย่างรุนแรง คอแข็งคลื่นไส้ อาเจียน หากเป็น
โรคเอดส์ของ ระบบประสาทก็จะมีอาการความจำเสื่อม ซึมเศร้า แขนขา อ่อนแรง เป็นต้น ส่วนใหญ่เมื่อผู้
เป็นเอดส์เข้าสู่ระยะสุดท้ายนี้แล้วโดยทั่วไปจะมีชีวิตอยู่ได้เพียง 1 – 2 ปี

ใครที่ควรตรวจหาเชื้อเอดส์

1. ผู้ที่มีพฤติกรรมเสี่ยง และต้องการรู้ว่าตนเองติดเชื้อเอดส์หรือไม่
2. ที่ตัดสินใจจะมีคู่อหรืออยู่กินกันที่สามัภรรยา
3. ผู้ที่สงสัยว่าคู่นอนของตนจะมีพฤติกรรมเสี่ยง
4. ผู้ที่คิดจะตั้งครรภ์ ทั้งนี้เพื่อความปลอดภัยของทั้งแม่และลูก
5. ผู้ที่ต้องการข้อมูลสนับสนุนเรื่องความปลอดภัย และสุขภาพของร่างกาย เช่น ผู้ที่ต้องการไปทำงานใน
ต่าง ประเทศ (บางประเทศ)

การป้องกันโรคเอดส์

1. ใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้งที่มีเพศสัมพันธ์
2. รักเดียวใจเดียว
3. ก่อนแต่งงานหรือมีบุตรควรตรวจร่างกาย ตรวจเลือดและ ขอรับคำปรึกษาเรื่องโรคเอดส์จากแพทย์ก่อน
4. งดดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และงดใช้สารเสพติดทุกชนิด

วิธีใช้ถุงยางอนามัยที่ถูกต้อง

1. หลังจากตรวจสอบว่า ถุงยางอนามัยไม่หมดอายุของ ไม่มีรอยฉีกขาด ฉีกมุมซองโดยระมัดระวังไม่ให้เล็บ
มือเกี่ยวถุงยางอนามัยขาด
2. ใช้ถุงยางอนามัยในขณะที่อวัยวะเพศแข็งตัว บีบปลายถุงยางเพื่อไล่อากาศ
3. รัดถุงยางอนามัยโดยให้ม้วนขอบอยู่ด้านนอก
4. สวมถุงยางอนามัย แล้วรัดให้ขอบถุงยางอนามัยถึงโคน อวัยวะเพศ
5. หลังเสร็จกิจ ควรรีบถอดถุงยางอนามัยในขณะที่อวัยวะเพศยังแข็งตัว โดยใช้กระดาษชำระหุ้มถุงยาง

อนามัยก่อน ที่จะถอดหากไม่มีกระดาษชำระ ต้องระวังไม่ให้มือสัมผัสกับด้านนอกของถุงยาง ควร
สันนิษฐานว่าด้านนอกของถุงยางอาจจะปนเปื้อนเชื้อเอดส์แล้ว

6.ทิ้งถุงยางอนามัยที่ใช้แล้วลงในภาชนะรองรับเช่นถังขยะ

ข้อควรปฏิบัติหากได้รับเชื้อเอดส์

- 1.รับประทานอาหารที่มีประโยชน์ มีสารอาหารครบถ้วนเพื่อให้ร่างกายแข็งแรง
- 2.รักษาสุขภาพร่างกายให้แข็งแรง ด้วยการออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ
- 3.หลีกเลี่ยงการมีเพศสัมพันธ์ หรือหากมีเพศสัมพันธ์ควรใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้ง เพื่อป้องกันการรับเชื้อ
หรือแพร่เชื้อเอดส์
- 4.งดการบริจาคเลือด อวัยวะ และงดใช้สิ่งเสพติดทุกชนิด
- 5.หากเป็นหญิงไม่ควรตั้งครรภ์ เพราะเชื้อเอดส์สามารถถ่ายทอดสู่ลูกได้ถึง 30%
- 6.ทำจิตใจให้สงบไม่เครียด ไม่กังวลรวมทั้งอาจฝึกสมาธิ
- 7.อยู่ในสถานที่ที่มีอากาศถ่ายเทสะดวก